

na
nec secundum esse nec secundum rationem vel quia nisi
quod sunt in materia ut deus et alie sub se separate vel
quod non uniuersaliter sunt in materia ut sub a poten-
tia et actus et ipsum ens. De his igitur est metha-
physica. De his vero quod dependet a materia non solum
secundum esse sed etiam secundum rationem est naturalis quod
physica dicitur et quod est quod habet materiam mobile est
consequens est quod ens mobile sit ibi naturalis phy-
sica. Naturalis autem physica non dicitur quod insit a natura sed
quod de naturalibus est. Et si queratur que sunt natu-
ralia. Respondet quod sunt illa quorum principium est natu-
ra. materia autem est principium motus et quietis in eo
in quo est. De his ergo que habent in se principium
motus est scientia naturalis. Et notandum quod ea que
consequuntur aliquod conceptum prius et seorsum determinan-
da sunt hoc est de prioribus prius est determinandum
ne oporteat ea multoties pertractando omnes partes
illius repetere. Et ideo necessarium fuit quod unus li-
ber premitteretur in scientia naturali in quo tractaretur
de his que consequuntur ens mobile in comuni et hoc
fit in .8. libris physicorum tota tamen physica naturalis
dicitur physica. Et dicitur alio nomine de physico audi-
tu vel naturali quia per modum doctrine ad audien-
tes traditus fuit cuius subiectum est ens mobile si-
m
pliciter non dico autem corpus mobile quia omne mo-
bile esse corpus probatur in isto libro nulla autem scien-
tia probat suum subiectum. Et ideo statim in princi-
pio de celo qui sequitur ad istum incipitur a notifi-
catione corporis. Sequuntur autem alii libri scie-
ntie naturalis ad hunc librum in quibus tractatur de specie-
bus mobilium puta in libro de celo de mobili secundum
motum locale qui est species motus in libro autem
de generatione de motu ad formam scilicet elementis quantum ad
transmutationes eorum in eo quantum ad specia-
les eorum transmutationes in libro meteororum.
De mobilibus vero mixtis inanimatis in libro de mi-
neralibus. De animatis vero in libris de anima et
consequentibus ad ipsum hec. S. T. ¶ Notandum
ex eodem prima parte. q. 85. ar. 1. ad finem quod duplex est ma-
teria. Prima est sensibilis et est materia corporis se-
cundum quod subiaceret qualitatibus sensibilibus scilicet ca-
lido et frigido duro et molli. Materia vero intelli-
bilis de finem quod subiaceret quantitati manifestum est autem quod
quantitas prius inest subiecto quam qualitates sensibiles unde
de quantitas ut numeri dimensiones et figure que sunt
terminationes quantitatum possunt considerari absque
qualitatibus sensibilibus quod est eas abstrahi a ma-
teria sensibili non tamen possunt considerari sine in-
tellectu subiecto quantitati subiecte licet considerentur
sine hac vel illa subiecto quod est eas abstrahi a mate-
ria intelligibili individuali. Item secundum albertum
ordo est inter ista quia ea que abstrahuntur a mo-
tu et materia secundum esse et distinctionem sunt intelli-
gibilia tantum ea vero que abstrahuntur a motu et ma-
teria secundum distinctionem et non secundum esse sunt in-
telligibilia et ymaginabilia que autem concepta sunt
cum materia per esse et distinctionem sunt simul intel-
ligibilia ymaginabilia et sensibilia. ¶ Notandum
preterea quod dimisso philosophie sumenda est penes di-
uisionem subiecti ut tetigit. S. T. tamen albertus
enumerat plures libros philosophie hic ca. 4. unde scientia de
anima duplex est. Quedam est de ipsa et potencie sine
partibus eius et illa traditur in libris de anima alia est
de operibus eius. Et hoc dupliciter aut sunt anime in

corpus ita quod non per potencias sed per se operatur anima
ut vita cui mors opponitur. Et sic de ea determina-
tur in libro de causa vite et mortis et causis longitudi-
nis vite. Opera vero anime alia sunt multiplicata
secundum potencias vegetabilis sensibilis et intel-
lectualis anime et secundum hoc sunt diversi libri
scilicet liber de nutrimento et nutrimenti. liber de som-
no et vigilia liber de sensu et sensato. liber de memo-
ria et reminiscencia. liber de motibus animalium. li-
ber de respiratione et inspiratione liber de differen-
tia spiritus et anime. liber de intellectu et intelligen-
tibili. liber de vegetabilibus. liber de animalibus. ¶ Co-
clusio responsiva. Corpus mobile non est adequatum sub-
iectum toti naturalis philosophie sed ens mobile. ¶ Primum pro
secundum aliquos quod materia per se est subiectum mor-
tus scilicet generationis et corruptionis ergo est mo-
bilis physice mobile autem est passio subiecti physice
unde sine ipso non reperitur. igitur corpus mobile non
est hic subiectum. Item intelligentie et angeli sunt
mobiles localiter et tamen non sunt corpora sed di-
ces quod angeli non moventur motu physico quero er-
go ad quam scientiam pertinet determinare de motu
intelligentiarum et non ad methaphysicam cum abstrahat
a motu ergo pertinet ad philosophiam. Item nec corpus
naturale est hic subiectum quia quero quid intelligi-
tur per naturale si ipsum subiectum ut est principium
motus siue ut dicit respectum ad motum tunc mobilis-
tas pertinebit ad rationem formalem quod venetus
negat si naturale accipitur pro eo quod denominat
i. pro substantia. Contra substantia secundum ratio-
nem formalem non potest esse subiectum physice sed
potius methaphysice ergo non credo has probatio-
nes in toto esse veras angeli enim non moventur
physice. S. T. opus. 57. q. 5. ar. 4. tertium.

¶ Contra hec arguitur. Si ens mobile esset subie-
ctum philosophie naturalis sequeretur quod hec scientia esset sub-
alternata methaphysice et hoc non quia sunt tres ha-
bitus speculativi. primo non subalternati. 6. metha-
sed methaphysicus mathematicus et naturalis et ista
probat quod illa scientia subalternatur alteri cuius subie-
ctum includit subiectum alteri cum conditione accidentali
que non fuit ex propriis principijs illius subiecti
cui additur ut perspectiua subalternatur geometrie
quia linea visualis est eius subiectum quod habet im-
plicationem accidentalem supra lineam: sed ens est
subiectum metha. et ens mobile includit ens cum
conditione accidentali que non oritur ex propriis
principijs entis in quantum ens scilicet mobilitatem ergo
et. Item tunc philosophia esset pars methaphysice quod
ad eandem scientiam pertinet considerare totum et prin-
cipales eius partes sed ens mobile est una de princi-
palioribus partibus entis ergo et. Item queritur
quid per ens intelligitur cum dicitur ens mobile aut
tertium conceptus a subiecto et accidente: et hoc non secundum
S. T. aut. accidens et hoc non quia accidens mobile
non est hic subiectum capitur ergo per subiectum ergo substan-
tia mobilis est subiectum et non nisi pro corpore quod
solum tale est mobile ergo corpus mobile est hic sub-
iectum cuius oppositum. S. T. probat contra suum
preceptorem merito cognomine magni appellatum
¶ Secundo autem contra rationem icti thome quod non est idem cor-
pus et corpus mobile unde lib. 3. p. 6. huius quod omne mobi-
le est corpus non propter hoc probatur ibi quod corpus mobile
sit vel quod omne mobile sit corpus mobile. potest enim ali-